

Pendant que la boîte contenant ces beaux papillons circule parmi l'assemblée, il présente la communication suivante :

Lépidoptères intéressants de Belgique et l'Europe. II.

SPHINGIDAE

Agrius convolvuli L.: De Haan 26.IX.1983; Gembloux, jardin 17. IX.1983; Namur, centre ville sur réverbère 14.IX.1983.

Macroglossum stellatarum L.: Xhendelesse 20.VIII.1983 et 27.VIII.1983; Rixensart 29.VIII.1983; Namur, centre ville (5ème étage), butinant des *Pelargonium* 23.VIII.1983; Guirsch 26.VIII.1983.

Acherontia atropos L.: Soye (Namur): 12.VIII.1982 1 chenille; Mont-St-André 23/26.VIII.1983 3 chenilles; Corroy-le-Château 29.VIII.1983 1 chenille, éclos à Gembloux le 30.VIII.1983; Chastre-Villeroux 5.IX.1983 1 chenille, éclos à Gembloux le 30.IX.1983.

Hemaris fuciformis L.: Polleur 20.VII.1982 1 ♂

Hyloicus pinastri L.: Rixensart 18.VI.1983 1 ♂

ARCTIIDAE

Arctia villica L.: Amay (Liège) 2.VI.1982 1 ♀

Spilosoma urticae L.: Gembloux, Sauvenière 10.VI.1982 1 ♀

GEOMETRIDAE

Jodis lactearia L.: Vresse s/Semois, Laforêt (Namur) 22.VI.1981 1 ♀

NOCTUIDAE

Laspeyria flexula D.S.: Wépion (Namur) 24.VI.1981

Eremobia ochroleuca D.S.: Velaines-la-Bourgogne 23.VII.1978 1 ♂

Jaspidia deceptoraria SCOP.: Vresse s/Semois, Laforêt 7.VI.1981 1 ♀

D'autre part, il signale avoir aussi capturé des ouvrières de *Vespa crabro* L. (Hym. Vespidae) respectivement à Saive (Liège) en VI. 1983, à Arlon, Guirsch le 26.VIII.1983 et aussi à Oetrange (G.D.Lux.) également le 26.VIII.1983.

Il a aussi trouvé un nid de la très rare *Vespula media* à Namur, Champion en août 1983. Le nid était accroché à une branche d'un vieux pommier couvert de ronces. Il en présente quelques ouvrières.

8. Na een welkomstwoord aan de medewerkers van de werkgroep "dipterologie van België" doet de Heer P. GROOTAERT de volgende mededeling :

Aanvullende gegevens over het voorkomen van het genus *Tachydromia* MEIGEN in België (Diptera, Empidoidea, Hybotidae)

Het genus *Tachydromia* is een klein genus, bestaande uit carnivore soorten die meestal aangetroffen worden op boomstammen, bladeren, rotspartijen en zelfs zandige bodems. De meeste soorten zijn te herkennen aan de donkerbruine banden op de vleugels. De verspreiding van het genus *Tachydromia* in België en ook in Europa (Chvala, 1969; 1975) is slechts summier gekend wat vooral blijkt uit de aanwezigheid van *T. sabulosa*, *T. terricola* en *T. undulata* in België.

SOORTENLIJST

Tachydromia aemula (LOEW, 1864)

Brabant: Ixelles, 5.VIII.1950, 1 ♀ (P. Gravez); Ottignies, 19-26.IX.1981, 1 ♂ (Malaise val, p. Dessart); Namur: Marche-les-Dames, 8.VI.1938, 1 ♀; Houyet, 14.VII.1937, 1 ♂ (A. Collart); Liège: Sy, 20.V.1948, 1 ♂ (A. Collart); Francorchamps, 28.VI.1935, 1 ♂ (A. Collart); Malmédy, 22.VII.1935, 1 ♀ (A. Collart); Lixhe (Mont-St. Pierre), 12.VI.1949, 1 ♀ (A. Collart); Mont Xhoffraix (Bevercé), 21.VIII.1961, 1 ♀ (A. Collart); Luxembourg: Virton, 29.VII.1919 1 ♀ (A. Tonnoir); Ethe-Buzeno], 5-19.V.1981, 1 ♀ (Malaise val, P. Grootaert); Oost-Vlaanderen: Gent, 5.VII.1958, 1 ♀ (M. Bequaert); West-Vlaanderen: Blankenberge, 9.X.1955, 1 ♂, 1 ♀; 23.X.1955, 1 ♂; 6.XI.1955, 1 ♀; 4.IX.1957, 1 ♀; 28.IX.1958, 1 ♂, 1 ♀ (M. Bequaert); Knokke, 4.VI.1947, 1 ♂ (M. Bequaert); De Panne, 10.VI.1963, 1 ♂ (J. Verbeke); Zeebrugge, 15.X.1950, 1 ♀ (M. Bequaert); Knokke (Zwin), 27.V.1951, 1 ♀ (M. Bequaert).

T. aemula is nauw verwant met *T. arrogans* en werd in de literatuur steeds als deze laatste vermeld. Volgens Chvala (1969) preferereert *T. aemula* zonnige biotopen in het laagland, terwijl *T. arrogans* meer te vinden is in beschaduwde (bos) biotopen en in het hoogland. Dit komt niet tot uiting in onze gegevens. *T. aemula* komt voor in heel Europa. In België is deze soort te vinden vanaf begin mei tot begin november.

Tachydromia annulimana MEIGEN, 1822

Brabant: Tervuren, 8.VII.1918, 1 ♀ (M. Bequaert); Forêt de Soignes, 4.VII.1943, 2 ♂ (A. Collart); Bertem (bos), 2.VI.1946, 5 ♂, 2 ♀ (A. Collart); Rouge-Cloître, 23.VII.1920, 1 ♀ (M. Goetghebuer); Ottignies: jaarcyclus Malaise val tijdens 1981: 2-9.V, 1 ♀; 9-16.V, 1 ♂; 11-18.VII, 1 ♀; 18-25.VII, 1 ♂, 25.VII-1.VIII, 3 ♀; 8-15.VIII, 1 ♂, 2 ♀; 15-22.VIII, 2 ♂, 22-29.VIII, 2 ♂, 1 ♀; 29.VIII-5.IX, 1 ♂; 19-26.IX, 2 ♂, 1 ♀; 24-31.X, 1 ♂ (P. Dessart); Liège: Nonceveux, 6.VII.1947, 1 ♂ (M. Bequaert); Limburg: Postel, 12.VI.1958, 1 ♂ (M. Bequaert); Postel, 6.VII.1957, 1 ♂ (A. Collart); Retie, 7.VII.1957,

2♂ (A. Collart); Luxembourg: Buzenol, 16.V.1937, 1♀; 12.VII.1949, 1♂ (M. Bequaert); Torigny, 10.VII.1948, 1♀ (M. Bequaert); Namur: Falaën, 2.VIII.1943, 1♂; 26.VIII.1950, 1♀ (M. Bequaert); Han-sur-Lesse, 23.VI.1955, 1♂ (M. Bequaert); Oost-Vlaanderen: Gent, 19.VI.1911, 1♀; 2.VII.1911, 1♂; 7.IX.1913, 1♂, 2♀ (M. Goetghebuer); Gent, 5.IX.1958, 1♂ (M. Bequaert); Destelbergen, 24.V.1944, 1♂ (M. Bequaert); Merelbeke, 9.VII.1944, 1♀ (M. Bequaert); Afsnee, 14.VI.1947, 1♀ (M. Bequaert); St. Denijs-Westrem, 6.IX.1950, 1♀ (M. Bequaert); Melle, 27.V.1937, 2♂; 24.IX.1937, 1♀ (M. Bequaert); Overmere, 19.VI.1936, 2♂ (M. Bequaert); St. Martens-Latem, 13-20.VI.1981, 1♀; 29.VIII-6.IX.1981, 1♂, 1♀; 6-27.IX.1981, 1♂ (Malaise val, P. Grootaert); West-Vlaanderen: Knokke, 21.V.1947, 1♂; 30.V.1948, 1♀; 28.V.1950, 1♂, 1♀ (M. Bequaert).

T. annulimana is de algemeenste *Tachydromia*-soort in België. Momenteel zijn er 60 waarnemingen uit 34 lokaliteiten, gespreid over gans België (cf. Grootaert, 1981). Zijn areaal vormt een band over Midden-Europa. Er werden in België meer mannetjes dan vrouwtjes gevangen maar vermoedelijk ligt de sex-ratio toch rond 50%. *T. annulimana* is aanwezig in België vanaf begin mei doorlopend tot eind oktober. Waarschijnlijk zijn er twee generaties die in elkaar overvloeien. Een eerste piekactiviteit is er in de lente (eind mei - juni) en een tweede in de nazomer.

Tachydromia arrogans (LINNAEUS, 1761)

Brabant: Forêt de Soignes, 3.IX.1917, 2♀ (A. Tonnoir); Ohain, 1♂, 1♀ (Candèze); Audergem, 2.IX.1950, 1♂ (A. Collart); Hainaut: Anderlues, VIII.1921, 1♂ (M. Goetghebuer); Liège: Malmédy, 22.VII.1935, 1♂, 1♀ (A. Collart); Lixhe (Mont St. Pierre), 12.VI.1949, 1♂ (A. Collart); Eben-Emael, 18.IX.1969, 1♀ (H. Synaëve); Bevercé, 4.VII.1952, 1♂ (A. Collart); Jupille, 26.V.1947, 1♂ (A. Collart); Luxembourg: Mirwart, 16.VI.1950, 1♂ (R. Tollet); Poix-St. Hubert, 18.VII.1937, 1♀ (A. Collart); Virton, 2.IX.1920, 1♂ (M. Goetghebuer); Ethe-Buzenol, 30.VI-14.VII.1981, 2♂, 1♀ (Malaise val, P. Grootaert); Namur: Falaën, VI.1921, 1♂ (A. Tonnoir); Nismes, 2.V.1954, 1♀ (M. Bequaert); Yvoir, 5.VI.1921, 1♀ (A. Tonnoir); Oost-Vlaanderen: Waarschoot, 12.VIII.1947, 1♀ (M. Bequaert); Oostakker, 5.IX.1945, 1♀; Melle, 27.VIII.1944, 1♀; 2.X.1946, 1♂ (M. Bequaert); Overmere, 21.IX.1912, 1♂ (M. Goetghebuer); St. Martens-Latem, jaarcyclus tijdens 1981: 12.V-13.VI, 1♀; 13-20.VI, 3♂, 1♀; 20-28.VI, 1♂; 5-12.VII, 3♂, 2♀; 2-29.VIII, 2♂ (Malaise val, P. Grootaert); West-Vlaanderen: De Panne, 4.IX.1930, 1♂, 1♀ (M. Goetghebuer); Knokke, 12.X.1947, 1♂; 6.VI.1948, 2♂; 3.X.1948, 1♂; 15.VII.1947, 1♂; 28.V.1947, 1♀; 10.XI.1946, 1♀; 14.IX.1947, 1♀; 19.IX.1948, 1♀; 8.IX.1948, 1♀; 29.VI.1947, 1♀ (M. Bequaert); Blankenberge, 1.XI.1955, 1♂; 9.X.1955, 1♀ (M. Bequaert); Zeebrugge, 4.VI.1950, 1♀ (M. Bequaert).

T. arrogans is de tweede meest voorkomende soort in België. Hij wordt aangetroffen vanaf begin mei tot zelfs begin november. *T. arrogans* komt voor in gans Europa.

Tachydromia connexa MEIGEN, 1822

Brabant: Linkebeek, 26.V.1920, 1♀ (A. Tonnoir); Liège: Mont St. Pierre, 25.V.1947, 1♂; 3♀ (A. Collart); Lixhe, 16.VI.1949, 5♀ (A. Collart); Visé, 30.V.1941, 1♀ (A. Collart); Luxembourg: Ethe-Buzenol, 2-16.VI.1981, 1♂, 5♀ (Malaise val, P. Grootaert); Oost-Vlaanderen: Melle, 2.VI.1941, 1♀ (M. Bequaert); Schelderode, 25.V.1947, 1♀ (M. Bequaert); Nukerke, 5.VI.1932, 1♀ (M. Goetghebuer).

T. connexa komt in heel Europa voor, maar is toch niet zeer algemeen in België.

Tachydromia costalis (VON ROSER, 1840)

Luxembourg: Châtillon, 9.VI.1919, 1♀ (G. Severin); Oost-Vlaanderen: Destelbergen, 3.VI.1945, 1♂; 21.VI.1942, 1♂ (M. Bequaert); Destelbergen, 29.VI.1926, 1♀ (M. Goetghebuer); 2.V.1943, 1♀ (M. Bequaert); Heusden (vijvers), 4.VI.1941, 3♂; 25.VI.1944, 1♀ (M. Bequaert); 29.VIII.1946, 1♀; 8.VI.1933, 2♀ (M. Goetghebuer); Gent (St. Amandsberg), 1.V.1941, 1♀ (M. Goetghebuer).

T. costalis was volgens Chvala (1969) enkel bekend uit Groot-Brittannië, Duitsland en Italië. De soort is zeker niet algemeen te noemen in België en de meeste waarnemingen zijn rond Gent. *T. costalis* verschijnt reeds in mei en de meeste vangsten zijn in juni.

Tachydromia sabulosa MEIGEN, 1830

Tachista sabulosa (MEIGEN) (= *T. fenestrata* ZETTERSTEDT) in Goetghebuer, 1931.

Namur: Wavreille, 25.VI.1960, 1♂ (A. Collart); Oost-Vlaanderen: Gent (op zand in de haven), 25.VIII.1936, 1♂, 2♀ (M. Bequaert); 27.VII.1938, 1♀ (M. Bequaert); West-Vlaanderen: De Panne, 1-18.IX.1932, 1♂ (M. Goetghebuer); 11.VI.1960, 1♀ (A. Collart); Nieuwpoort, 21.V.1952, 2♀ (M. Bequaert); 16.VI.1935, 11♂, 9♀ (A. Collart); Wenduine, 15.VIII.1957, 1♂, 1♀ (M. Bequaert); Zeebrugge, 3.VII.1955, 1♂, 2♀; 27.VI.1954, 1♀ (M. Bequaert); Knokke (Zwin), 18.VI.1947, 1♂, 1♀; 5.VII.1936, 1♀; 24.V.1951, 1♀; 8.IX.1948, 1♀; 3.VI.1951, 1♀; 5.VI.1938, 1♀ (M. Bequaert).

T. sabulosa is een soort die te vinden is op zandige bodems aan de kust maar dringt ook langs de grote rivieren tot in Centraal-Europa door (Chvala, 1969). Het blijkt een vrij algemene soort te zijn aan onze kust en is merkwaardig genoeg nog niet gemeld uit Engeland. De soort is aanwezig vanaf mei tot september.

Tachydromia smithi CHVALA, 1966

Antwerpen: Hoogstraten, 3.VI.1918, 1♀ (G. Severin); Brabant: Ottignies: jaarcyclus tijdens 1981, 6-13.VI, 1♀; 13-20.VI, 1♂; 20-27.VI, 1♀; 8-15.VIII, 1♂; 15-22.VIII, 1♂; 26.IX-3.X, 2♂; 2♀; 3-10.X, 1♂, 1♀ (Malaise val, P. Dessart); Oost-Vlaanderen: Moorsel, 6.VI.1927, 1♂ (A. Ball).

Deze soort was eerder uit 10 andere Belgische lokaliteiten gemeld (Grootaert, 1981), gespreid over gans België. Als areaal geeft Chvala (1969) Centraal-en Zuid-Europa aan.

Tachydromia terricola ZETTERSTEDT, 1819

Oost-Vlaanderen: St. Martens-Latem, 6-27.IX.1981, 1 ♂ (Malaise val, P. Grootaert); West-Vlaanderen: Zeebrugge, 26.VI.1949, 2 ♀ (M. Bequaert).

Een vrij zeldzame soort maar toch verspreid over gans Europa (met uitzondering van Engeland, Frankrijk en Zuid-Europa). Hier voor het eerst zo laat op het jaar (september) waargenomen.

Tachydromia umbrarum HALIDAY

Oost-Vlaanderen: Gent (St. Amandsberg), 11.VI.1947, 1 ♂ (M. Bequaert); St. Martens-Latem (jaarcyclus 1981): 13.V-13.VI, 1 ♀; 13-20.VI, 1 ♀; 26.VII-2.VIII, 1 ♀; 2-29.VIII, 1 ♂; 1 ♀; 29.VIII-6.IX, 2 ♀; 6-27.IX, 1 ♀ (Malaise val, P. Grootaert).

Een vrij algemene soort, die reeds vroeger uit 10 lokaliteiten was gemeld (Grootaert, 1981), verspreid over gans België. *T. umbrarum* komt in gans Europa voor (Chvala, 1969).

Tachydromia undulata STROBL, 1906

Liège: Sy, 20.V.1948, 1 ♀ (leg. A. Collart, rev. M. Chvala, 1981).

Deze soort werd door Strobl beschreven uit Spanje en later gemeld uit Tjechoslovakije door Chvala (1969). Volgens Vaillant (in litt.) zou deze soort ook voorkomen in Marokko, dit is echter niet bevestigd.

Tachydromia woodi (COLLIN, 1926)

Brabant: Ottignies, 22-29.VIII.1981, 1 ♀ (P. Dessart); Luxemburg: Ethe-Buzenol, 30.VI-18.VII.1981, 1 ♀ (P. Grootaert); Namur: Mozet-Struyeaux, 1.VII.1953, 1 ♂ (A. Collart); Oost-Vlaanderen: Oostakker, 8.VII.1945, 1 ♀ (M. Bequaert).

Een vrij zeldzame soort maar toch bekend uit Groot-Brittannië, Noord- en Centraal-Europa (Chvala, 1969).

Conclusies

Vijf van de elf bovenstaande soorten zijn nieuw voor de Belgische fauna nl. *T. aemula*, *T. costalis*, *T. terricola*, *T. undulata* en *T. woodi*. De bovenstaande lijst is echter nog onvolledig. De aanwezigheid van *T. halterata* en *T. morio* in zowel Groot-Brittannië als Centraal-Europa, wijst erop dat deze soorten ook bij ons voorkomen. Verder zijn *T. halidayi* en *T. acklandi* nog steeds enkel uit Groot-Brittannië bekend. Het is echter niet te voorspellen welke Centraal-Europese soorten tot in onze fauna doordringen.

BIBLIOGRAFIE

CHVALA M., 1969. - Revision of Palaearctic species of the genus *Tachydromia* MEIG. (= *Tachista* LOEW) (Diptera, Empididae). *Acta ent. Mus. nat. Pragae*, 38 : 431-540.

CHVALA M., 1975. - *The Tachydromiinae* (Dipt. Empididae) of Fennoscandia and Denmark. *Fauna Entomologica Scandinavica* 3, 336 p.

GOETGHEBUER M., 1930. - Empidae (Diptères) de Belgique. *Mém. Soc. Ent. Belg.*, 23 : 167-176.

GROOTAERT P., 1981. - *Tachydromia annulimana* MEIGEN, 1822, *T. smithi* CHVALA, 1966 en *T. umbrarum* HALIDAY, 1833 in België (Diptera: Empididae). *Bull. Annls Soc. r. belge Ent.*, 177 : 83-84.

9. De Heer L. VERLINDEN bespreekt hethuidige stand van zaken over de zweefvliegenonderzoek in België en trekt de volgende conclusies :

De Syrphidae (Diptera) van België : soorten, talrijkheid, verspreiding, fenologie

Sedert tal van jaren bestudeer ik de zweefvliegenfauna van België. Door het onderzoek van de collecties in het K.B.I.N., de Landbouwfaculteit van Gembloux, een aantal privé-collecties en door eigen veldwerk, konden meer dan 12000 gegevens bijeengebracht worden over de meer dan 310 soorten die ooit in dit land werden waargenomen. Hoe groot dit aantal ook lijkt, het is onvoldoende in verhouding tot het soortenaantal.

In de eerste plaats zijn er onvoldoende data beschikbaar over de zeldzamere soorten, zodat noch verspreiding noch de vliegtijd met enige nauwkeurigheid kunnen bepaald worden. Van 26 Syrphidae is slechts één vindplaats bekend, 22 andere werden maar op twee plaatsen verzameld, 37 in 3 tot 5 lokaliteiten, 36 op 6 tot 10 plaatsen. Als men daarbij bedenkt dat nog eens 48 soorten slechts van 11 tot 20 vindplaatsen bekend zijn, moet men vaststellen dat meer dan de helft van de Belgische Syrphidae ofwel zeer zeldzaam zijn, ofwel dat onvoldoende veldwerk verricht werd. Het is evenwel mogelijk, dat in diverse verzamelingen nog belangrijk materiaal aanwezig is.

Uit het voorgaande blijkt reeds dat de minder algemene soorten qua verspreiding en fenologie onvoldoende gekend zijn. Maar ook zijn de beschikbare data over de gewonere soorten niet genoeg gespreid in de tijd en vooral in de ruimte. Vroege en late waarnemingen ontbreken vooral uit de streken die verder van de grote agglomeraties verwijderd liggen. Belangrijker is echter, dat in grote delen van het land de gegevens bijna geheel ontbreken : West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen behalve de omgeving van Gent, het gehele noordoosten van Limburg, het Pajottenland en het Hageland, de zuidelijke helft van de Ardennen. Door deze lacunes is het onmogelijk ook voor meer algemene soorten verspreiding en talrijkheid aan te geven. Ook kan geen